

CZWARTKI Z SOCJOLOGIĄ HISTORYCZNĄ

<https://www.facebook.com/groups/606811919731350/>

Zapraszamy na seminarium, na którym
MICHAŁ POSPISZYL (ISP PAN)

wygłosi wystąpienie
**CYWILIZOWANIE PRZEZ OSUSZANIE
OŚWIECENIOWA HYDROLOGIA I WALKA
SPOŁECZEŃSTWA Z PAŃSTWEM**

Komentować będzie:
ANNA SOSNOWSKA (OSA UW)

Spotkanie odbędzie się **24 marca 2022 r. o godz. 17.00**
w sali 3.012 Ośrodka Kultury Francuskiej UW, ul. Dobra
55 w Warszawie. Możliwe będzie uczestnictwo zdalne za
pośrednictwem **programu Zoom**. Zainteresowanych
prosimy o kontakt mailowy z Wiktorem Marcem
(wh.marzec@uw.edu.pl) lub Jarosławem Kiliąsem (kilias@chello.pl)
do 24 marca do godz. 14.00. Łączą do se-
minarium zostaną wysłane drogą mailową.

*Wiktor Marzec
z zespołem Czwartków*

CYWILIZOWANIE PRZEZ OSUSZANIE. OŚWIECENIOWA HYDROLOGIA I WALKA SPOŁECZEŃSTWA Z PAŃSTWEM

Polityka osuszania towarzyszy większości projektów cywilizacyjnych (zwłaszcza kolonialnych), jednak w oświeceniowych dyskursach cywilizacyjnych, dotyczących terenów od Międzyzdrza po Polesie i Wołyń, zajmuje ona miejsce centralne. Wschodnie mokradła i błota pojawiają się w artykułach encyklopedystów, w książkach Woltera, w przygodach barona Münchhausena, w uwagach Fryderyka Wielkiego, a w końcu w legendarnej formule Napoleona „w Polsce odkryłem piąty żywioł: błoto”. Obecny tam dyskurs cywilizacyjny przedstawia Europę Wschodnią jako niewykorzystany zasób, krainę bogatą w surowce ludzkie i naturalne, które jednak należy uregulować, poddać linneuszowej systematyzacji, uczynić czytelną dla nowoczesnej biurokracji. Choć oficjalnym celem oświeceniowych projektów był wzrost poziomu życia lokalnej ludności: poprawa zdrowia, ekspansja rolnictwa na ziemie bagienne, regulacja rzek obniżająca ryzyko powodzi, to zmiany te wielokrotnie budziły aktywny opór ludzi zamieszkujących mokradła. W pierwszej wystąpienia autor zrekonstruuje oświeceniowy projekt przekształcenia natury w Europie Wschodniej. W drugiej na przykładzie polskiej publicystyki oświeceniowej przedstawi wybrane, flagowe projekty nowej polityki środowiskowej w Polsce. W trzeciej zastanowi się dlaczego polityka oświeceniowa, oficjalnie emancypacyjna, budziła opór biedoty i chłopów oraz jak ludność zamieszkująca tereny bagienne wykorzystywała je do ochrony przed poborem, podatkami i pańszczyzną.

Michał Pospiszyl - adiunkt w ISP PAN, współpracuje z IKP UW. Jest autorem książek *Rozkład. Esej o związkach państwa i patogenów* (2021), *Zatrzymać historię. Walter Benjamin i mniejszościowy materializm* (2016) oraz współautorem (wraz z Katarzyną Cieczot) antologii *Romaniczny antykapitalizm* (2018). Redaktor kwartalnika „Praktyka Teoretyczna”. Stypendysta IWM w Wiedniu, finalista Nagrody im. Barbary Skargi (2020). Aktualnie pracuje nad książką o historii środowiskowej wschodnioeuropejskich mokradeł.

